JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
25 päivänä toukokuuta 2005 [1]

I Johdanto

1. Tämä ennakkoratkaisukysymys koskee tavaraa, joka on lähetetty kolmanteen maahan siten, että siitä on maksettu asiaankuuluvat tuontitullit, ja joka peruuttamattoman valmistuksen jälkeen on jälleen tuotu hieman myöhemmin yhteisöön näiden tullien palauttamisen jälkeen; kysymyksen tarkoituksena on selvittää, onko kyseessä ollut todellinen "tuonti" kolmanteen maahan asetuksen (ETY) N:o 3665/87 [2] 17 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla ja oikeuttaako se siten vientitukeen.

2. Lähin vertailukelpoinen oikeustapaus on asiassa Roquette Frères 17.10.2000 annettu tuomio. [3] Tätä ennakkotapausta ei kuitenkaan voida soveltaa nyt esillä olevaan asiaan, kuten selvitän tuonnempana.

II Tosiseikat ja pääasia

3. Hauptzollamt Hamburg-Jonas (jäljempänä Hauptzollamt), joka on EMOTR-maksujen hallinnoinnista Saksassa vastaava viranomainen ja pääasian vastaaja, hyväksyi 1.2.1996 tehdyllä päätöksellä Eichsfelder Schlachtbetrieb GmbH:n (jäljempänä Eichsfelder), joka on lihantuotantoyritys ja pääasian kantaja, hakemuksen 36 653,23 Saksan markan (18 740,50 euron) suuruisesta vaihtelevasta vientituesta Puolaan, joka oli tuolloin kolmas maa, toimitettavalle 20 135 kg:n erälle luutonta naudanlihaa.

4. Todisteena tavaran luovutuksesta vapaaseen liikkeeseen määrämaassa kantaja esitti asetuksen N:o 3665/87 16 artiklan 1 kohdan

1 — Alkuperäinen kieli: espanja.

2 — Maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1987 annettu komission asetus (ETY) N:o 3665/87 (EYVL L 351, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksen (ETY) N:o 3665/87 muuttamisesta Uruguayn kierroksen sopimuksen maataloudesta täytäntöönpanemiseksi tarvittavien mukautusten osalta 19 päivänä kesäkuuta 1995 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1384/95 (EYVL L 134, s. 14).

3 — Asia C-114/99 (Kok. 1999, s. I-8823).

ja 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti oikeaksi todistetun jäljennöksen 30.12.1995 päivätystä tulliasiakirjasta, jonka mukaan se oli myynyt viedyn lihan aiemmin Appelt GmbH -yritykselle, jonka kotipaikka on Cottbus (Saksa).

5. Toimivaltaisen tutkintaviranomaisen Zollfahndungsamt Hannoverin tekemissä selvityksissä todettiin seuraavat seikat:

Puolassa naudanlihasta valmistettiin käärylеitä, joihin käytettiin yksi lihaviipale, yksi tai kaksi silavaviipaletta, sipulia, kurkkua ja sinappia. Kääryleet tuotiin Saksaan siten, että niistä perittiin tavanomaiset yhteisön tuontitullit, Appelt GmbH:n (maahantuoja) ja kahden muun puolalaisyrityksen välillä 3.10.1995 tehdyn sopimuksen perusteella.

Tämän sopimuksen 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti toinen viimeksi mainituista yrityksistä vaati perittyjen tullien palauttamista 7.2.1996 liittämällä oheen maksutodistuksen ja asiaankuuluvat vientiasiakirjat.

Torunin (Puola) tullitoimipaikka suostui tuontitullien palauttamiseen.

6. Hauptzollamt määräsi 27.10.1999, että myönnetty vientituki on palautettava, koska Puolan poliisiviranomaisten selvityksissä oli käynyt ilmi, että riidanalainen lähetys oli hakemuksen mukaisen valmistuksen jälkeen toimitettu Saksaan.

7. Kantaja valitti tästä päätöksestä 19.11.1999 päivätyllä kirjeellä, mutta Hauptzollamt hylkäsi valituksen perusteettomana 21.10.2002 tehdyllä päätöksellä.

8. Ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa on nostettu 26.11.2002 pääasiassa kyseessä oleva kanne, joka koskee viimeksi mainittua päätöstä.

III Ennakkoratkaisukysymys

9. Finanzgericht Hamburg päätti keskeyttää asian käsittelyn ja esittää yhteisöjen tuo-

mioistuimelle EY 234 artiklan kolmannen kohdan nojalla seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko asetuksen N:o 3665/87, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1384/95, 17 artiklan 3 kohtaa tulkittava niin, että tuotetta on pidettävä tuotuna, kun sen kolmannessa maassa tapahtuneen vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen jälkeen sille on suoritettu kolmannessa maassa merkittävä valmistus tai käsittely asetuksen N:o 2913/92 24 artiklassa tarkoitetulla tavalla ja se on sen jälkeen tuotu takaisin yhteisöön niin, että kolmannen maan tullit on palautettu ja tavalliset yhteisöön tuontiin liittyvät tullit on maksettu?"

IV Asiaa koskeva yhteisön lainsäädäntö

— —

10. Asetuksen N:o 3665/87 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Vaihtelevan tai vaihtelemattoman tuen maksaminen edellyttää tuotteen yhteisön tullialueelta viennin lisäksi sitä, että tuote, jollei se ole tuhoutunut kuljetuksen aikana ylivoimaisen esteen vuoksi, on tuotu kolmanteen maahan tai tarvittaessa tiettyyn kolmanteen maahan 12 kuukauden kuluessa vienti-ilmoituksen hyväksymispäivästä:

a) kun tuotteen tosiasiallisesta määräpaikasta on vakavia epäilyksiä tai

b) kun tuote voidaan jälleen tuoda yhteisöön, koska vietyyn tuotteeseen sovellettava tuki ja vastaavaan tuotteeseen sovellettavat tuontitullit ovat erisuuruisia vienti-ilmoituksen hyväksymispäivänä.

Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat lisäksi vaatia lisätodisteita, jotka vakuuttavat toimivaltaiset viranomaiset, että tuote on tosiasiallisesti saatettu markkinoille sellaisenaan tuontimaana olevassa kolmannessa maassa."

11. Asetuksen N:o 3665/87 16 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuen vaihdellessa määräpaikan mukaan tuen maksamisen edellytyksenä ovat 17 ja 18 artiklassa määritellyt lisäedellytykset."

12. Asetuksen N:o 3665/87 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuotteen on oltava tuotu sellaisenaan kolmanteen maahan tai johonkin kolmanteen maahan, jolle tuki on säädetty, 12 kuukauden kuluessa vienti-ilmoituksen hyväksymispäivästä; lisäaikaa voidaan kuitenkin myöntää 47 artiklassa säädetyin edellytyksin.

— —

3. Tuotetta pidetään tuotuna, kun kulutukseen saattamista koskevat tullimuodollisuudet kolmannessa maassa on täytetty."

13. Asetuksen N:o 3665/87 18 artiklassa säädetään yksityiskohtaisesti siitä, miten tullimuodollisuuksien täyttyminen voidaan todistaa.

14. Asetuksen N:o 3665/87 11 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetään, että kun tukea on maksettu perusteettomasti, tuen saajan on palautettava perusteettomasti saamansa tuki ja 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti sovellettava seuraamus maksun ja takaisinmaksun välisen ajan perusteella lasketuilla koroilla korotettuna.

V Asian käsittelyn vaiheet yhteisöjen tuomioistuimessa

15. Ennakkoratkaisukysymys saapui yhteisöjen tuomioistuimeen 9.12.2003. Asianosaisena Eichsfelderin ja Hauptzollamtin lisäksi on Euroopan yhteisöjen komissio.

16. Asia siirrettiin yhteisöjen tuomioistuimen kolmen tuomarin jaostolle. Eichsfelder ja komissio osallistuivat 17.3.2005 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn.

VI Esitetyn kysymyksen tarkastelu

A *Asianosaisten huomautukset*

1) Eichsfelder

17. Pääasian kantajan mukaan asetuksen N:o 3665/87 17 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että tuotetta on pidettävä markkinoille saatettuna ja määrämaahan tuotuna, jos sille on sen vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen jälkeen suoritettu kyseisessä maassa merkittävä valmistus tai käsittely yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 [4] 24 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

18. Kun on kyse merkittävästä valmistuksesta kolmannessa maassa, palautuksen saamisen kannalta ei ole merkitystä sillä, missä tullimenettelyssä (luovutus vapaaseen liikkeeseen tai sisäinen jalostus) tämä tapahtuu. Vaikka naudanlihasta valmistetaan yhdessä muiden ruoka-aineiden kanssa kääryleitä ja kääryleet viedään sitten Saksaan sisäisessä jalostusmenettelyssä tullinpalautusjärjestelmää soveltaen, oikeus tukeen on kantajan mukaan olemassa.

19. Puolan viranomaisille maksettujen tuontitullien myöhempi palautus ei kantajan mukaan vaikuta tuonnin alkuperäiseen luokitteluun. Tuen saajalle aiheutuisi muutoin sietämättömiä seurauksia, sillä vaarana olisi, että tämä saisi jälkikäteen tietää, ettei vientiä ole tästä riippumattomista syistä tapahtunut.

20. Eichsfelder katsoi suullisessa käsittelyssä, että on epätodennäköistä, että Saksaan tuodut kääryleet valmistettiin sen viemästä naudanlihasta, sillä puolalaisessa valmistusyrityksessä ei suoritettu tavaran tunnistamista tullien määrittämiseksi. Se kiistää myös, että naudanlihasta maksetut puolalaiset tuontitullit olisi palautettu.

2) Hauptzollamt

21. Vastaajana oleva viranomainen väittää, että pääasian olosuhteet ja erityisesti

4 — EYVL L 302, s. 1.

3.10.1995 tehdyn sopimuksen ehdot osoittavat, että asianomaiset henkilöt ovat syyllistyneet väärinkäyttöön ja petokseen luodessaan keinotekoisesti olosuhteet etuuden saamiseksi. Syyttämättä Eichsfelderiä siitä, että se olisi tiennyt toiminnan yksityiskohdista, Hauptzollamt toteaa, että kolmannen osapuolen petollista menettelyä vientitukihakemuksen yhteydessä on pidettävä tavanomaisena kaupallisena riskinä. Tuen saaja ei voi toimia vilpittömässä mielessä, vaan tämän on sopimusvelvoitteiden kautta varmistuttava siitä, että tavara päätyy määräpaikkaan.

joten ei voida puhua tavanomaisesta liiketoimesta.

3) Komissio

22. Hauptzollamt katsoo yleisesti, että oikeus vaihtelevaan tukeen edellyttää muodollisuuksia, jotka koskevat luovutusta vapaaseen liikkeeseen kolmannessa maassa ja joihin kuuluu kannettavien tuontitullien maksaminen; niiden palautus veisi tuelta oikeudellisen perustan siltä osin kuin viejä ei ole tullut nimetyille markkinoille tavanomaisissa olosuhteissa.

24. Komissio selvittää, että se on jo vuonna 1998 ilmoittanut Saksan valtiovarainministeriölle Hauptzollamtin kantaa vastaavan kantansa. Sen mielestä nyt kyseessä olevalle tavaralle on suoritettu valmistus jalostusmenettelyssä ja tuontitullit on palautettu ennen tavaran jälleentuontia yhteisöön. Tällainen Puolan toimivaltaisten viranomaisten suorittama palautus osoittaa, että tavaran tuonnissa on laiminlyöty tullimenettelyjä. Siten luovutusta vapaaseen liikkeeseen ei ole tapahtunut, mikä vie tuelta oikeudellisen perustan.

23. Välipäätöksestä ilmenee lisäksi, että Hauptzollamtin mukaan tavaran tunnistus ja tullien palautus todistetaan kirjallisten asiakirjojen avulla. Nyt esillä olevassa asiassa on sen mukaan selvää, että luovutus vapaaseen liikkeeseen ja myöhempi tullien palautus tavaran valmistuksen jälkeen on tapahtunut yksinomaan vientituen saamiseksi,

25. Komissio täsmentää seuraavaksi, minkä edellytysten täyttyessä tavaran merkittävällä valmistuksella on vaikutusta tariffiluokitteluun.

4) Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkemys

26. Finanzgericht Hamburg tiedustelee, rikotaanko yhteisön oikeuden kannalta nyt esillä olevassa asiassa asetuksen N:o 3665/87 17 artiklan 3 kohdassa säädettyä markkinoille saattamista koskevaa fiktiota ja onko kantajalla velvollisuus palauttaa saamansa vientituki 11 artiklan 3 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaisesti.

B *Pääasian arviointi*

27. Alustavasti haluan todeta, että eräät Eichsfelderin edustajan suullisessa käsittelyssä esittämät tosiseikkoja koskevat väitteet eivät vastaa niitä tietoja, joihin Finanzgerichtin päätös perustuu.[5] Koska kansallisen tuomioistuimen on määritettävä tosiseikat EY 234 artiklassa määrätyn yhteistyön puitteissa, aloitan arvioinnin välipäätöksessä toteen näytetyistä seikoista.

28. On arvioitava esitettyä kysymystä, jolla pyritään selvittämään, kuuluuko pääasiassa kyseessä oleva tapahtuma asetuksen N:o 3665/87, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1384/95, 17 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan. Tämän säännöksen mukaan tuotetta on pidettävä "tuotuna" tukioikeuden syntymisen kannalta, kun "kulutukseen saattamista koskevat tullimuodollisuudet kolmannessa maassa on täytetty". "Kolmannella maalla" tarkoitetaan määrämaaksi ilmoitettua maata, sillä säännös koskee vaihtelevien eli vientimaan mukaan laskettujen tukien järjestelmää.

29. Erityisesti halutaan tietää, sovelletaanko asetuksen N:o 3665/87 17 artiklan 3 kohtaa tavaraan, jos:

a) se on luovutettu vapaaseen liikkeeseen kolmannessa maassa;

b) se on ollut merkittävän valmistuksen tai käsittelyn kohteena;

c) se on jälleen tuotu yhteisöön maksettujen tuontitullien palautuksen jälkeen.

5 — Ks. edellä oleva 20 kohta.

30. Myönnän, että sekä Eichsfelderin ja osittain myös ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät perustelut, joilla ne puoltavat säännöksen soveltamista, että Hauptzollamtin ja komission esittämät vastakkaiset perustelut, ovat vakuuttavia.

Jos kuitenkin halutaan arvioida kaikkia väitteitä, on välttämätöntä loitota joistakin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käyttämistä oikeudellisista määritelmistä. Voidaan kiistellä perustellusti etenkin siitä, onko tavara luovutettu vapaaseen liikkeeseen, tai ainakin siitä, onko luovutus ollut lopullinen.

31. Saksan tullihallinnosta vastaavan viranomaisen mukaan se, ettei tavaraa ole saatettu kulutukseen kolmannessa maassa, on tukijärjestelmän petollista käyttöä Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen N:o 2988/95 [6] 4 artiklan 3 kohdan mukaan. Se toteaa vielä, että "petoksen" käsite on tässä yhteydessä rinnastettava väärinkäytökseen, jonka tarkoituksena on saada keinotekoisesti etuus, eikä rikosoikeudessa käytettyyn käsitteeseen.

32. Komissio katsoo, että pääasiassa kyseessä olevassa tilanteessa on tapahtunut oikeuden väärinkäyttö asetuksen N:o 3665/87 17 artiklan, ei sen 5 artiklan 1 kohdan, perusteella. Asian tosiseikat viittaavat sen mukaan väärinkäyttöön siltä osin kuin asianosaiset ovat sopineet sisäisen jalostustoiminnon salaamisesta ja saaneet näin vaihtelevaa vientitukea. Se mainitsee väitteensä tueksi asiassa Emsland-Stärke 14.12.2000 annetun tuomion. [7]

33. On aiheellista käyttää lähtökohtana välipäätöksessä oleva tieto, jonka mukaan Eichsfelder esitti asetuksen N:o 3665/87 16 artiklan 1 kohdan ja 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti oikeaksi todistetun jäljennöksen tuontia koskevasta tulliasiakirjasta. Tavaraa pidettiin aluksi tuotuna 17 artiklan 3 kohdan mukaisella tavalla.

34. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tulliselvitystodistus on kuitenkin yksi tärkeimmistä todisteista, mutta se on vain kumottavissa oleva selvitys tukea saaneen

6 — EYVL L 312, s. 1.

7 — Asia C-110/99 (Kok. 2000, s. I-11569).

toiminnon konkreettisesta toteutumisesta.[8] Siten tällaiseen todistukseen tavallisesti liittyvä näyttöarvo katoaa, jos on epäilyksiä siitä, ovatko kyseiset tavarat tosiasiassa saapuneet määrämaan markkinoille tullakseen siellä markkinoitaviksi.[9]

— Kiotossa 18.5.1973 tehdyn ja neuvoston yhteisön puolesta 7.3.1985 tehdyllä päätöksellä 85/204/ETY[10] hyväksymän tullimenettelyjen yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen liite B.1

35. Joka tapauksessa on arvioitava, voidaanko edellä mainitussa 17 artiklan 3 kohdassa asetettu edellytys katsoa täyttyneeksi.

— yhteisön tullikoodeksin[11] 79 artiklan toinen kohta

36. Yhdyn Hauptzollamtin ja komission esittämään kantaan, joka on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen välipäätöksessään omaksuman näkemyksen kanssa vastakkainen ja, jonka mukaan käsitettä "kulutukseen saattamista koskevien tullimuodollisuuksien täyttyminen määrämaassa" on tulkittava siten, että se sisältää tarvittaessa tuontitullien maksamisen.

— maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 15 päivänä huhtikuuta 1999 annetun komission asetuksen (EY) N:o 800/1999[12] johdanto-osan 17 perustelukappale.

37. Kiista koskee käsitteen merkitystä seuraavissa teksteissä:

38. Kun näitä sääntöjä tulkitaan sanatarkasti, syntyy sellainen vaikutelma, että mahdollisten tuontitullien maksaminen sisältyy kulutukseen saattamisessa välttämättömiin tullimuodollisuuksiin, sillä niiden on katettava kaikki toiminnossa tarvittavat muodollisuudet.

8 — Asia 89/83, Dimex, tuomio 11.7.1984 (Kok. 1984, s. 2815, 11 kohta) ja asia C-27/92, Möllmann-Fleisch, tuomio 31.3.1993 (Kok. 1993, s. I-1701, 13 kohta). Näissä tuomioissa tulkittiin maataloustuotteiden vientitukea koskevista yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä 17 päivänä tammikuuta 1975 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 192/75 (EYVL L 25, s. 1) 11 artiklan 1 kohtaa ja maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 29 päivänä marraskuuta 1979 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2730/79 (EYVL L 317, s. 1) 20 artiklan 2 ja 3 kohtaa; näiden säännösten sisältö vastaa kuitenkin käytännössä asetuksen N:o 3665/87 17 artiklan 3 kohdan ja 18 artiklan 1 kohdan sisältöä.

9 — Em. asia Möllmann-Fleisch, tuomion 15 kohta.

10 — EYVL L 87, s. 8.

11 — Ks. edellä.

12 — EYVL L 102, s. 11.

39. Edellä mainitussa Kioton yleissopimuksen liitteessä B.1 määritellään "tullaus vapaaseen liikkeeseen" siten, että se tarkoittaa menettelyä, jossa tavarat luovutetaan vapaaseen liikkeeseen tullialueella sen jälkeen, kun kannettavat tuontitullit ja -verot on maksettu ja kaikki vaadittavat tullimuodollisuudet on suoritettu.

40. Tämän määritelmän liian kirjaimellinen tulkinta voi johtaa ajattelemaan, että "tullimuodollisuudet" ovat verojen ja tullien maksamisesta erillisiä toimintoja. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin näyttää päätyneen tälle kannalle. Katson kuitenkin, ettei ole syytä korostaa niinkään tällaisten "menettelyjen" teknistä erityismerkitystä vaan niillä tavoiteltua päämäärää eli tavaran saattamista kulutukseen.

41. Yhteisön tullikoodeksin 79 artiklan 2 kohdan mukaan "luovutus vapaaseen liikkeeseen sisältää kauppapoliittisten toimenpiteiden soveltamisen, muiden tavaran maahantuontia koskevien muodollisuuksien suorittamisen sekä lain mukaan kannettavien tullien kantamisen".

42. Joistakin vähäisistä terminologisista eroista huolimatta on selvää että kyseisellä säännöksellä noudatetaan samaa logiikkaa kuin Kioton yleissopimuksen liitteessä B.1 olevalla määritelmällä. Korostan, että asetuksen N:o 3665/87 17 artiklan 3 kohdan asianmukaisessa tulkinnassa on otettava huomioon eri tukien perimmäinen tavoite eli se, että tukea saavat tuotteet saatetaan erikseen tietyn maan markkinoille, mitä varten kaikkien tuonnin edellytysten, myös kannettavien tullien ja verojen maksamisen, on täytyttävä.

43. Eri tukien järjestelmistä voidaan myös todeta, että näiden maksujen suorittaminen on tärkein tullimuodollisuus, sillä vastaava tuki lasketaan niiden perusteella.

44. Tämä vahvistetaan asetuksen N:o 800/1999 johdanto-osan 17 perustelukappaleessa, jossa säädetään, että "tuontia koskevien tullimuodollisuuksien täyttämiseen kuuluu erityisesti niiden tuontitullien maksaminen, joiden ansiosta tuotetta voidaan pitää kaupan kyseisen kolmannen maan markkinoilla".

45. On siis selvää, että tuontitullien maksaminen kuuluu asetuksen N:o 3665/87 17 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuihin edellytyksiin. Sen perusteella todistetaan tuonti ja saadaan tarvittaessa oikeus tukeen.

46. Edellä todetun perusteella voidaan tehdä se vastakkainen päätelmä, jonka mukaan tuontitullien palautus mitätöi oletetun tuonnin ja vie samalla perustelut myönnetyltä tuelta.

47. Muuten olen olennaisilta osin samalla kannalla kuin Hauptzollamt, jonka arvion mukaan kolmannen osapuolen sellaista toimintaa tuontitukihakemuksen yhteydessä, joka tekee tyhjäksi tuen myöntämisen tarkoituksen, on pidettävä tavanomaisena kaupallisena riskinä; tuen saaja ei siten voi toimia vilpittömässä mielessä, vaan tämän on vastattava siitä, että tavara päätyy määräpaikkaan.

48. Tällainen päätelmä voidaan tehdä jopa ilman, että asianomaisia yrityksiä syytetään jalostusmenettelyn petollisesta käytöstä, kuten Hauptzollamt ja komissio ovat tehneet. Vaikka vilpillisen toiminnan lopputulos muistuttaa käytännössä tähän tullimenettelyyn asettamisen lopputulosta, on suositeltavampaa pysytellä sillä kannalla, että yksi vientituen edellytyksistä puuttuu. Sama koskee perusteluja, jotka koskevat riidanalaisen liiketoimen mahdollista määrittämistä petolliseksi.

49. Valittaessa tällainen lähestymistapa jätetään tutkimatta tukea saaneen tavaran mahdollinen merkittävä valmistus, kuten asiassa Roquette Frères tehtiin.

50. Asian Roquette Frères tosiseikat poikkeavat nyt esillä olevan asian tosiseikoista, sillä ne koskivat sitä, säilyykö oikeus glukoosisiirapin vientitukeen sisäisen jalostusmenettelyn yhteydessä silloin, kun valmiste on osittain jälleen tuotu penisilliininä.

51. Tuolloin Cour administrative d'appel de Nancy (Ranska) tiedusteli asetuksen N:o 3665/87 5 artiklan 1 kohdan viimeisen alakohdan merkitystä; siinä asetetaan tuen maksamisen edellytykseksi se, että lääke on tosiasiallisesti saatettu markkinoille sellaisenaan tuontimaassa.

52. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että merkittävän jalostuksen yhteydessä ei tarvitse vaatia lisätodisteita siitä, että tuote on saatettu sellaisenaan markkinoille tuontimaana olevassa kolmannessa maassa; se vetosi tältä osin säännöksen tarkoitukseen toteamalla, että sillä pyritään auttamaan jäsenvaltioiden viranomaisia näiden torjuessa

väärinkäytöksiä eli sitä, että viety tuote tuodaan uudelleen yhteisöön. [13]

53. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan tällaista väärinkäytöstä ei tapahdu, jos tuotetta on jalostettu merkittävästi ja peruuttamattomalla tavalla siten, että tuotetta ei enää sellaisenaan ole olemassa vaan on luotu uusi tuote, joka kuuluu toiseen tullinimikkeeseen. [14]

54. Julkisasiamies Alber totesi asiassa Roquette Frères 3.2.2000 esittämässään ratkaisuehdotuksessa, [15] että yhteisön lainsäätäjä ei ole halunnut estää yhteisön tuotteiden vientiä kolmanteen maahan siellä tapahtuvaa jalostusta tai käsittelyä varten ja että kysymys on tuotteen käyttämisestä kolmannessa maassa. Riippumatta siitä, kutsutaanko tätä toimenpidettä kulutukseksi, käytöksi vai tuotteen saattamiseksi markkinoille sellaisenaan, tuotteen määränpäästä ei ole epäselvyyttä: merkittävä jalostaminen tai käsittely täyttää edellä kuvatut tunnusmerkit, jolloin sillä, mitä tullimenettelyä jalostukseen on sovellettu, ei ole tältä osin merkitystä.

55. Pohdittaessa sitä, miltä osin tällä oikeuskäytännöllä on merkitystä nyt esillä olevassa asiassa, on hyvä korostaa, ettei yksikään asianosainen kiistä, että pääasiassa kyseessä olevalle tavaralle on suoritettu merkittävä valmistus yhteisön tullikoodeksin 24 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Myös ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on tätä mieltä.

56. Silläkään ei ole mitään merkitystä, että asiassa Roquette Frères riidanalaisena ollut tuki oli vaihtelematonta tukea. Kuten välipäätöksessä todetaan, asetuksen N:o 3665/87 5 artiklan edellytyksiä sovelletaan niin vaihteleviin kuin muihinkin tukiin, eikä ole tarpeen määritellä toisin sellaista mahdollista väärinkäytöstä merkitsevää toimintoa, joka johtaa sellaisen tuotteen merkittävään valmistukseen, jonka vientiin on myönnetty määrämaan mukaan (tuen vaihdellessa) laskettu tuki.

57. Nyt esillä olevassa asiassa ratkaiseva seikka on tuontitullien palauttaminen, jonka takia tavara ei taannehtivasti täyttänyt asetuksen N:o 3665/87 17 artiklan 3 kohdan edellytystä; asiassa Roquette Frères haluttiin selvittää, voivatko merkittävän jalostamisen yhteydessä vientituen maksamisen edellytyk-

13 — Asia Roquette Frères, tuomion 17 kohta, jossa viitataan asiaan C-54/95, Saksa v. komissio, tuomio 21.1.1999 (Kok. 1999, s. I-35, 45 ja 46 kohta).

14 — Asia Roquette Frères, tuomion 19 kohta.

15 — Kok. 2000, s. I-8825, julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen 56 kohta ja sitä seuraavat kohdat, joissa selvennetään hyvin tuomion mahdollista merkitystä.

senä olla asetuksen N:o 3665/87 5 artiklan 1 kohdan nojalla sellaiset lisätodisteet, joiden avulla voidaan osoittaa, että tuote on saatettu määrämaan markkinoille. Yhteisöjen tuomioistuin piti mahdollisena peruuttamattomalla tavalla jalostetun tavaran jälleentuontia yhteisöön, koska kyseessä on erillinen tuote. Se siis kiisti väärinkäytöksen uhan olemassaolon, kuten tuomion 19 kohdasta käy ilmi.

58. Yhteenvetona voidaan todeta, että näiden kahden asian näennäisestä samankaltaisuudesta huolimatta yksityiskohtainen arviointi osoittaa, että asioilla on erilaiset kohteet ja että asiassa Roquette Frères omaksuttu ratkaisu ei ole siirrettävissä nyt esillä olevaan asiaan.

VII Ratkaisuehdotus

59. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87, sellaisena kuin se on muutettuna 19.6.1995 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1384/95, 17 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että kulutukseen saattamista koskevia tullimuodollisuuksia ei ole täytetty määrämaassa silloin, kun vastaavien tuontitullien kantamisen jälkeen tavara lähetetään takaisin yhteisöön kyseisten tullien palauttamisen jälkeen.